

## ویژگی های خواص الکتریکی لایه های نازک کریستال Si/Ge<sub>1-x</sub>Si<sub>x</sub> بدست آمده از روش MBE

مهدوی حیدر؛ مدداف رحیم؛ عباس اف شیرین

گروه فیزیک نیمرسانا، دانشکده مسائل هسته ای، آکادمی علوم جمهوری آذربایجان، باکو

### چکیده

در این تحقیق لایه های نازک کریستال Si/Ge<sub>1-x</sub>Si<sub>x</sub> که  $T=400-600\text{ K}$  بروش اپیتاکسی در خلا  $Pa=10^{-5}$  که با دستگاه **XLA UVP-7IP3** روسی در آزمایشگاه دانشکده فیزیک آکادمی علوم تهیه شده و خواص الکتروفیزیکی لایه ها و تغییرات آن ها با شرایط تهیه، از قبیل ضخامت لایه، تغییر دما و میزان درصد Si در ترکیب Si/Ge<sub>1-x</sub>Si<sub>x</sub> بررسی شده است. مشخص شد با افزایش ضخامت لایه و دمای کریستال شدن چگالی در رفتگی از  $2 \times 10^5 \text{ cm}^{-2}$  تا  $10^5 \text{ cm}^{-2}$  افزایش می یابد. و همچنین مشخص شد که با افزایش مقدار Si در کریستال چگالی حفره ها از  $(10^{15}-10^{16} \text{ cm}^{-3})$  و نیز ضریب تحرک از  $(1320-750 \text{ cm}^2/\text{VC})$  کاهش یافته و تعداد در رفتگی  $(10^{16}-10^{17} \text{ cm}^{-3})$  افزایش می یابد.

### Features of The Electrical Properties of Thin Layers of Crystalline Si/Ge<sub>1-x</sub>Si<sub>x</sub> Obtained from The MBE Method

**Mahdavi, Heyder ; Madadov, Rahim ; Abbasov, Sh. M.**

*Institute of Radiation Problems, Azerbaijan National Academy of Sciences*

### Abstract

The research results of electrophysical properties of thin-film construction are given on the basis of Si/Ge<sub>1-x</sub>Si<sub>x</sub> ( $x=0; 5$  and  $15$  at %), by the achieved method of molecular beam epitaxy on silicon substrate, depending on the technological parameters and annealing temperature ( $T=400-600\text{K}$ ). It is shown that, the density of dislocation changes from  $2 \cdot 10^5$  to  $8 \cdot 10^5 \text{ cm}^{-2}$ , but the crystallization degree of the films depends on the thickness and content of Si atoms. With the increase of Si content, the hole concentration is  $(10^{16}-10^{15} \text{ cm}^{-3})$ , and the mobility decreases to  $(1320-750 \text{ cm}^2/\text{VC})$ , which is connected with the increase of concentration of defects to  $(10^{16}-10^{17} \text{ cm}^{-3})$ .

تغییر و تعیین پارامترها ضروری می باشد مکانیزم تهیه لایه های Si و Ge و نوع نقصها و خواص الکتروفیزیکی آنها اطلاعاتی در دسترس است [۴و۳]. در این کار لایه نازک Ge<sub>1-x</sub>Si<sub>x</sub> که بروش (MBE) بر بستر Si به روش ارائه شده در کار [۵و۶] تهیه شده و خصوصیات الکتروفیزیکی، رسانایی الکتریکی و ثابت هال به صورت تابعی از دمای تهیه آن را ارائه داده ایم.

### روش کار

لایه های نازک Ge<sub>1-x</sub>Si<sub>x</sub> که  $(x=0-15\%)$  با چگالش پرتوهای مولکولی بر بستر Si تهیه شده دارای رسانش نوع p می باشد [۷]. در زمان تهیه نمونه ها (اپیتاکسی) سیلیسیم بعنوان پایه در راستای

### مقدمه

مطالعه و توصیف خواص کریستالها با ترکیبات جدید و مختلف نقش عمده ای در پیشرفت تکنولوژی حال و آینده دارد. یکی از مهمترین کارها در این بخش توجه به جستجو و مطالعه توصیف خواص کریستال های حاصل از سیلیسیم و ژرمانیم است. این توجه به خاطر چندین ویژگی منحصر به فرد مانند حلایت کامل، پایداری در تغییر خواص الکتریکی، کاهش مقاومت با افزایش دما، شکاف انرژی بالا، دمای ذوب بیشتر، مقاومت مکانیکی و مقاوم در برابر تاثیر بمباران با ذرات دارای انرژی بالا و ویژگی های دیگر است. از آنجا که پارامترهای کریستال به شرایط تهیه تکنولوژیکی آن وابسته است [۱و۲]، توسعه و شرایط جدید برای